

TK

Vztahy

Rozloučit jsem se nestačila

Tátu jsem měla hrozně ráda. Vlastně jsem si vůbec neuvědomovala, jak moc, byl pro mě stejnou samozřejmostí jako západ a východ slunce.

Tátovo sako vonělo tabákem, na hlavě nosil omšelý plstěný klobouk, vodil mě na procházky, učil mě poznávat rostliny a opravoval rozbité hračky.

Byl pilířem mého dětství, což mi došlo až po letech.

Když se mi narodily děti, vodil na procházky i je, a pokud bylo třeba, po večerech je hlídal.

Jeho kabát s kloboukem na věšáku v předsíni byl součástí mého domova.

Jednoho dne odvezli tátu do nemocnice. Zrovna jsem jela do práce, zavolala mi to máma.

Rozplakala jsem se v předtuše, že se táta z nemocnice už nevrátí. Přepadl mě smutek tak silný, že mě úplně ochromil. Nikdy před tím jsem nic podobného nepocítila, asi proto, že jsem se poprvé v životě setkala s téměř hmatatelnou předtuchou smrti.

Odpoledne jsem spěchala za tátou. Vypadal křehce a bezmocně s tou kyslíkovou maskou na obličej. Lehce pohnul rukou na pozdrav, ale pohled už byl vzdálený...

„Stav vašeho otce je kritický až beznadějný,“ oznámil mi suše s profesní korektností tátův ošetřující lékař. Jako bych to nevěděla...

Následující den odpoledne byla tátova postel prázdná. A já se nestačila rozloučit, nestačila jsem mu říct, jak moc pro mě znamenal, jak moc jsem ho měla ráda!

Teprve s tátovým odchodem na mě dopadla tíha a nevratnost té ztráty. Už se táty nikdy na nic nezeptám, a přitom bych toho chtěla tolik vědět! O svých předcích, o tátově životě, o jeho myšlenkách. Proč jsem ten čas nevyužila, celých mých čtyřicet let? U nás doma jsme si moc nepotrpěli na objímání, na projevy lásky, ale ani na zvědavé otázky.

Na opuštěný věšák v předsíni jsem se nemohla podívat bez návalu slz. Jak mi najednou chyběly ty prosté důkazy tátovy přítomnosti!

Uvědomila jsem si, jak je důležité, aby si lidé lásku projevovali. Aby si bez patosu občas poděkovali za to, že se vzájemně mají. Aby si na sebe udělali čas. Od tátovy smrti se o to snažím. Říkám svým dětem, jak jsou pro mě důležité, ale asi jim to ještě nedochází, koukají na mě, jako bych spadla z Marsu. Důležité pro ně není to, co dostávají, ale to, co nedostávají. Definují mě mými nedostatky. Prý smrt svého táty zbytečně moc prožívám. Ta naše sentimentální maminka, říkájí. Děda byl přece starý a staří lidé umírají.

Milada

Zaznamenala Dagmar Morenová

TK – Vztahy – Rozloučit jsem se nestačila

Názor psychologa

Vrozeně máme potřebu ukončenosti vztahů a dějů. Kdysi si psycholožka jménem Zeigerniková na tom poznatku založila vlastní psychologickou teorii. Zjednodušeně řečeno nás dle ní mají „neuzavřené tvary“ tendenci nás pronásledovat, obrazně řečeno nám nedají spát. Zřejmě i proto si lidstvo vytváří mimo rituály rozloučení s těmi, kdo nás opouštějí. Jejich součástí bývá truchlení, předepisují smuteční oděv i odpovídající chování, nebožtíky pohřbíváme, zapíjíme a hlavně na ně vzpomínáme.

Snad mi prominete, budu-li tvrdit, že vy jste se s tátou rozloučit stihla. Že jste mu nestačila říct, jak jste si ho vážila, jak jste ho měla ráda? Přitom, jak na něj nyní vzpomínáte, není možné, aby to nevěděl. Dokonce měl možnost setkat se s vámi ve chvíli, kdy už byl na konci své životní pouti. Také to, že jste se s námi o váš vztah s ním rozhodla podělit, je vaší formou rozloučení s ním. Nějak si neumím představit, že bychom se u smrtelné postele loučili se svými

bližními tím, že bychom bilancovali jejich dosavadní život a připomínali jim tím, jak se již ocitli na jeho konci. Možná budete mít odlišný názor, ale vy i váš otec jste vlastně měli štěstí. Jeho konec byl rychlý a důstojný, zbytečně se netrápil a hlavně nemusel dožívat s pocitem, že by byl někomu „na obtíž“. Pro tak silného a imponujícího muže by bylo hodně těžké, kdyby se musel srovnat s tím, že by se o sebe již nedokázal postarat.

PhDr. Petr Šmolka

Poradna pro rodinu,
Jordana Jovkova 5, 143 00 Praha 12